

adijct summe immediate. Et p hoc signifi-
cat q illa summa q ibi est debebat z nō alia
Un testator vl pmissor se refert ad illd cor-
pus pecunie qd ibi est. Et idō si nīhl est nī-
hīl debet. vel qten⁹ est eaten⁹ nī debet. Le-
tera mltā exēpla ponit Petr⁹ burgūdi in. s.
sacramēta. l. inter stipulante. ff. de ver. obli.
Et finalr loci adiectio opat qd ratio dīcat
vl lege disponit. vel put volūtas disponēt
dīcat. quā qdūis mediū pbabile declarat.
vt. l. cū cert⁹. ff. de vi. tri. z ole. le. l. si debi-
tor. s. j. ff. de p. trahen. emp. z ven. l. cum qui
kalendis. ff. de ver. obli. l. legatū. s. vīm. ff.
de annu. lega. l. ex eo. ff. de vi. tri. z ole. lega.
cū similibz.

Zogograph⁹. i. scptor publice rōis. Et dīcī
a logos sermo vl lexis rō. z graphos scri-
ptura. Et fm Accur. in rubri. C. de tabell.
scri. z logo. li. x.

Longa p̄suetudo est q decē vl vīginti annis
inducit. z multo magi lōgiori tpe. vt li. xxx.
vel. xl. annis p̄durat.

De LW

Lucrifacere. i. acquirere.

Luere. i. liberare. vñ dī. pign⁹ luif. i. liberat.
Alio mō accipit p puniri. vñ dī. luo penas
id est punior. vñ. Ere luo pign⁹. penas cru-
ce. luce tenebras. Dīcī z luere qd salit vt
outs. De pmo significata vide insti. de leg.
s. sed z si rem.

Lugubrare. i. vīgillare. z nocti p̄p̄le attribui-
tur. Sic dī. luna hz radīos lugubres. z sol
claros. vide insti. d. leg. s. nra. i. tex. z glo.

Lustr⁹ ē spaciū qnqz annoz Un dī. Indicio
p̄stat ex tribz lustris. i. durat ad quīdecīm
annos. vt de fl. instru. inter dilectos. vide
supra indicio.

Luxuria no. Archi. de p̄sue. c. fl. li. vj.

De MA

de. s. Dol⁹. Et est qsi astutū inge-
niū. Quid em ē q hō semel dedit⁹

malitie nō adinueniat. in aut. vt hī q ob. se
habe. pbi. res mīno. post p̄n. col. vj.

Magister nauis. Req. s. Actio exercitoria
Ceo. al. l. vnica. li. xj.

Magistri scrineoz dicebant q scrineis sacri
impj p̄positi erāt. Vel sunt pragmaticarij

sic dīcī. qz pragmaticas sanctiōes illas scz
quas principes faciebāt z statuebāt consi-
lio procerum suoz scribebant. z exēpla eo-
rum in scrineis repolita ad memoriā custo-
diebant.

Maioz dī ille qui. xxv. annoz impleuit eta-
tem de quo no. insti. de cu. p totū. z p doc. d
restī. in inte. c. j.

Mauma est ludus q vigeat in maio. Et
dicunt a maio. vel maiuma grece. latine in-
gressus scz estatis qn herbe frondesqz virē-
tes letificāt. Inde venit mai⁹. C. d. maiuma
in rubri. li. xj.

Maioz pars attendit q ad numez. z sanioz
quo ad zelū iudiciū. Vel pōt dīcī maioz ps
que maiozi inītiē rōni. vt. ix. dīl. sana. z. xvij
dīl. c. multis.

Magōes siue vētilarij sūt q i scrūis emēdis
vl vēdēdis mercationē exercēt

Magi sūt q vulgo malefici ob facinoz ma-
gnitudinē nūcupant. Hi sūt q pmissu dei
maleficio elemēta pcutiūt. Turbāt mentes
hoīm mīn⁹ p̄fidentū zc. xxvj. q. v. nec mīz.
Et ibi q sūt nigromātiā. idromātiā. z de
augurijs. z auruspicijs. q oīa ibi rep̄oban-
tur. Dīcī em Aug⁹. ex li. de ciui. dei. ibi ad
finē. Q ideo qsqz nō dīz eis credere. qz alio
qn euentū q p̄dicūt. aut sanare vident in-
firmos. aut ledere sanos. qz h pmissu dei fit
vt ipi q h audiūt vel vidēt p̄bent. Et appa-
reat quali fide vl deuotiōe sūt in gratia er-
ga deū. Hec ibi.

Macellare est mactare vel trucidare. Inde
dicunt macellarij q pecora vel qdrupedia
mactāt. vt est glo. v. in clemē. j. de vi. z ho-
ne. clerī.

Magister dī q p ceter⁹ alicui⁹ rei siue nego-
cij curā gerit. Et interpretat sillabaliter. qua-
si i maiori statu existēs. Sz litteralr sic. qsi
manū acrem gerēs inter scolares tenēs eos
rigide. Scdm glo. v. c. j. de magi. dī a mo-
nēdo siue a monstrādo. vt. ff. de ver. sig. l. q
bus vīm.

Maledic⁹ est q obloquit⁹ de hoīe detrahens
do. et em obloquijs dep̄rimēdo. vt. c. j. d. de
male. Sūma aut inīqtas est detrahēre. Et
ois q detrahīt fratrī suo homicida est. vj. q.
j. c. summa. Et detractores fratrū homici-
de sunt. de pe. di. j. homicidtoz. Nō tamen
semp peccāt maledicētes. vt. xliij. dīl. c. in
noīe domini. in fi. vbi ponit longa maledi-

ctio. Quia maledicorū duo sūt genera. c. cū sancti. xliij. q. iij. Omnis enim blasphem⁹ dei ⁊ sanctorum maledicus est. c. statum⁹ eo. titu.

Malleatores adulterine monete sūt q̄ falsā monetā malleāt.

Mancipiu est seru⁹ vl' ancilla. ⁊ est neu. generis in voce. s. cōis gener⁹ in significatiōe ⁊ dicitur q̄si manucapiū. Et dicitur mancipiu omne qd manu capi pōt. sicut hō equ⁹ ⁊ s. generaliter. s. specialiter tñ significat hōies. q̄a tales erāt sui capietū eos ī bello iusto.

Manc⁹ est defectuos⁹. Et sūm Catholi. dicitur q̄ si manu carēs. vt cui man⁹ abscisa est. vl' is est q̄ ibecillitate dextra facili⁹ vtis sinistra. ff. de edil. edic. l. q̄ clauū. s. penul.

Mādatū sūm Azo. ē officiū ab eo qui gratiū gratis suscipit exhibendū. Et dicitur mandatum quasi manu datū. Qd em̄ aliq̄s per se factur⁹ erat aliq̄ gerendū cōmittit. Et contrahit solo p̄sensu. Et nota q̄ mandatu pōsterius factum nō derogat priuilegio nisi d̄ hoc faciat mentionē. c. graue. de offi. or. Itē p̄ mandatu generale nō phibent nisi illicita. c. sup̄ quibusdā. de ver. sig. Itē ratiū valet mandatu generale q̄ ad oīa. q̄tum speciale ad quedā. de vo. ⁊ vo. redēp. c. magne. s. rei Itē rei turpis mandatu nullū est. ff. man. l. iij. Item qñ mandatu vl' pactu vnū p̄tinet in se duo quorū vnū est possibile ⁊ alterū im possibile non obligat in p̄tractib⁹. vt si ego existēs rome p̄misso tibi hodie dare. ⁊. ex fordie. sed qñ q̄ obligat in iudicijs. vt si iudex mādat alicui q̄ cōpareat corā eo die im possibili. tūc tenet comparere die possibili. sūm Hosti. c. dilecti. de do. ⁊ p̄tu. Itē qui ex equit mandatu nō d̄z excedere fines mādati. insti. māda. s. si is qui. Itē mādatu spāle derogat generali. Et si de eo nō facit mentionē. c. pastoral. de rescrip. sūm Bern. in q̄sti onib⁹. ⁊ s. fallit in q̄tuor casib⁹. Priō ī mandatis generalib⁹ q̄ sunt effectū specialia. c. ex pre. de offi. deleg. Scdō in p̄uilegijs. de rescrip. cū ordinē. Tertio qñ res nō est inter gra. Quarto in legat⁹. ff. de suppel. leg. l. iij. Et differūt mandatu. iussio. ⁊ p̄ceptū. quia iussio importat necessitatē nec finit morte iubentis. q̄ successor id facere tenet. Mandatu sūm ip̄ortat liberā obsequiū voluntate ⁊ finit morte. vnde. P̄ceptū non p̄cipitat mors p̄cipietis. Mādatu mādatoꝝ cadē

te cadit. vt no. de rescrip. eā te. ⁊. c. in his. de ver. signi. Quidā tñ dicūt q̄ tā p̄ceptum q̄ mādatu finit morte. si noib⁹ exp̄ssis scribantur sūm Jo. an. xliij. q. j. qd p̄cipit.

Mādatoꝝ dicitur ille qui aliqd mādat alicui vt sibi vel aliq̄ aliqd faciat. Requirit sup̄a Fideiussoꝝ.

Mādatari⁹ est q̄ mādatu suscipit ad implēdū ⁊ qñ mādatari⁹ accusat⁹ de crimine pueniri possit ex sua p̄sona. vide. l. nō iō min⁹. C. de accu. ⁊ no. in. c. m̄lieres. ⁊. c. vt fame. de sen. excō. Et inter istas oriunt actiones hincinde. q̄ illi cui sic mādat alteri p̄tra illū q̄ mādatu suscipit adimplendū cū pri mo cogi nō posset q̄ recipet mandatu competit actio mādati directā inq̄stū eis inter fuit factū fuisse qd mandabat Rursus ip̄si mādatario qui mādatum suscipit competit actio mādati sūm si q̄s exp̄sas fecit vl' imp̄sas rōne mādati suscepti inq̄stū nō excessit fines mādati. Si sūm mādatu excessit imp̄sis fact⁹ ip̄as nō repetet p̄ actionē mādati sūm. S. inq̄stū ytiliter exp̄edit p̄ actionē negotioꝝ gestoꝝ repetet.

Manifestū ē publica vl' famosa p̄clamarō ex certa scia vl' cert⁹ auctoritatib⁹ pueniens Et pōt manifestū p̄bari p̄ mltos testes vel auctores. nō tñ p̄ tot q̄ fiat notorium. vide glo. in. c. p̄stitutionū. d̄ ver. sig. li. vj. Et. vj. q. ij. c. placuit. Spe. ti. d̄ noto. crimi. s. seq̄ de manifesto. circa p̄n. vbi. dicitur. Manifestū est qd p̄z plurib⁹. s. nō oib⁹. S. notorium oib⁹ publice p̄z. Et no. in. l. dices. C. de ap pel. p̄ Bulg. ⁊. Butrigariū.

Manifeste vl' palā testari dicitur q̄ nō ī publicū heredē noiat. s. corā testib⁹ q̄ ad solēnitates sufficiūt testat.

Manet. l. tenet vl' astringit. c. cū laic⁹. de re. eccle. nō alie. vbi dicitur q̄ laic⁹ quis religio sis disponēdi de reb⁹ ecclesie nō est data potestas apd̄ q̄s obsequēdi manet necessitas nō auctoritas impetradi. de p̄sti. c. ecclesie sancte marie.

Māser est illegitimu p̄p̄le de scorto nat⁹ sūm Hosti. q̄si vulgo q̄sit⁹. vñ sūm Abba. Māseribo scortū nobis mech⁹ dedit ortū. Ut seges a spica sic spuri⁹ fit ab amica. Dāt naturales q̄ nob sūt spāles. c. nisi cū pridē. de renūc. in. s. p̄sone in fi. vbi glo.

Mansus sūm vulgare ytalicoꝝ dicitur quantitas terre que duobus bobus sufficit in an

no ad laborandum.

Manumissio est datio libertatis. l. de detectio. ff. de acq. re. do. l. adeo. §. cum quis in fili. Sed secundum Placitum. Jo. et Azor. dat seruo libertas quam prius non habuit. aliter non diceretur dari sibi. ff. de acti. §. sic itaque. l. j. et glo. in insti. d. lib. i. §. datio. ubi vide utrum quis det quod non habet. et c. j. de sup. negli. pla. ubi per et si de domino dante usufructu formaliter creditore transferente dominus pignori. Et manumissus dicitur qui est liberatus a manu et potestate domini. Nam quod diu in servitute est sub manu et potestate domini sui est. Sed postquam manumissus est ab illo liberabitur. §. dicitur quasi extra manum. l. potestates domini sui missus. Et talis dicitur libertus domini sui. et dominus patronus eius.

Manumissio testamentaria dicitur potestatem omnem solum quodcumque ex causa testamenti prestat. vel propter testamentum contingit. Et nota de hoc quod fiat manumissio inter amicos requiruntur quatuor testes. C. de laci. liber. tol. l. unica. §. sanximus. Uterum est in voluntate. Sed ad manumissionem dum intervius sufficiunt duo testes. ut no. in glo. et §. et l. pall.

Manus obedientia non est maius. et obediens quod et de resti. spo. olim cam. quam subditi tenent prelati suis sine scriptura et iuramento. ut no. in c. legebat. de ma. et obe.

Mappa est ornamentum eque. et sunt lintheamina alba quibus cooperiuntur equi cardinalium cum faciunt processione.

Manipula est quoddam ornamentum quod imperator Constantinus cardinalibus concessit. Alij dicunt manipula esse mitra episcopale. vide Speculum. i. rationali diuino. l. iij. sub rubrica. de manipulo et vobis debis pulcherrima.

Massaricia est idem quod suppellex videlicet omne vestibile domus cuius appellatio vestis non continetur. ut l. si quis in fundi vocabulo. ff. de leg. j.

Matriconiu est domus ubi leprosi congregantur.

Masculinum recipit femininum. ff. de leg. iij. l. qui duos. et c. generalis. d. ele. l. j. et l. qui cum. C. de ser. fugi. et fecit per dictionem masculini generis. ubi gratia ibi. Filij mei doctores etiam filie fecant. ff. de testa. l. si ita. Rationem est voluntas ex equali affectu potestatem eis ut tueant et bona sua conservent. Sed ibi filios meos ex heredo. masculinum non recipit femininum. quia filia non comprehenditur. l. j. §. gratia. ff. de re. i. pos. mitti. quod masculinum de se patrum non fecit femi-

ninum. nec est ibi aliqua collectura probabilis qua percludatur. sed est odium exheredationis quod dicitur significatum verbi non extendi ut in regula odia. de re. iur. l. j. Item ibi. Quicumque it vel pignit de nocte per fenestram nocens soluit decem. fecit etiam femina. l. quicumque. pall. Et summis significatum ex paritate delicti. Similiter ibi. Virum sanguinum et dolosum abominabilem dominus comprehendit etiam femina ratione delicti quod odit etiam deus in mulieribus. licet ceteris paribus magis peccet masculus quam femina quia ratio naturalis in eo plus dominatur. Et ergo in crimine lese maiestatis criminosus puniatur et filij sui. ubi etiam filie comprehenduntur. Vitius tamen puniuntur femine. l. qui quis. C. ad. l. iul. mai. le. Item ibi. Si mihi filius natus erit ex bestia. heres esto. et ex triente vxoris. Si vero filia nascatur ex triente. heres esto. et ex bestia vxoris et filius et filia nascuntur. hereditas dividitur in septem partes ut filius quattuor. vxoris duas. et filia vnam habeat. et sic videtur voluisse testator. Nam appellatio filij non continebat filia. l. si ita. ff. de lib. et posthu. Nec ibi fecit femina. dicendo. Quis potest esse aduocatus in etate. xvij. annorum. per ex edicto de postulando qui prohibent femine postulare saltim alijs. l. j. §. secundo. ff. de postu. Et idem de procuratore qui ad esse procura-torem in iudicio. l. femine. ff. de procura. Idem est etiam in teste ad testamentum iure civilis romanorum ut in §. testis. insti. d. testa. imo quod plus est si exprimat nomen ceteris generis. ubi autem nomen testis non adhibetur duo sufficiunt. l. ubi numerus ff. de testi. et continetur etiam mulier. Idem est materia in qua ratione vel lege. statuto vel usu. non sit differentia inter virum et mulierem. quia tunc ad paria iudicantur. Aut enim est adfectum ipsius masculinum. ut quicumque. quicquid et c. et recipit femininum. quia intelligitur homo vel persona. ut l. metum. §. ad advertendum. ff. de me. ca. et l. unica in fi. C. de rap. viri. Aut est nomen appellativum. ut filius et tunc si de favore debet recipi. si de odio non recipit. ut no. in l. quicumque. C. de ser. fugi. pale. et in l. j. ff. de ver. sig. ubi glo. ponit exceptiones. Sed e converso femininum non recipit masculinum. quia appellatio feminini non significat intelligi masculinum. nisi eius detissime appareat. sicut sub vno nomine appellativo aliud significat. l. si quis in fundi vocabulo. ff. de lega. j. cum ibi no. Et hec dicta intelligunt de masculino. l. de dictione masculini generis. Sed masculinum quicumque significat

masculum. sibi gra. Testator legat ancille libertate si pmo pareret filiu. pepit filiu z filia ex eode vtero. z incertu est qs pmo nat sit. dicte q. fili? ceter p? edit? .l. si fuerit. s. si. ff. de re. dub. Ro. q. d natura mascul? for tior est femella eiusde etas.

Masculinu est dign? feminio. qd pcpit ad mentē legislatoz. nō qntu ad pba. vt. l. j. ff. de pbo. sig. vbi bona glo.

Mathematici sūt q dicūt se scire aliquā artē diuinādi. z dicūt a matē media lōga qd ē diuinatio. z pferē penultia pducta sine aspi ratōe. S; mathesis penultia correpta cuz aspiratōe fecit qdruuū. vñ. Scire facta ma thesis. sed diuinare matēsis.

Waterfamilias est q in honestate vñit. vñ Nec nuptie nec natales faciūt matrēfamli las. sed boni mores.

Matricula est cartula in q scribit aliqd z p cipue liber vñuersitat. in q noia supposito ruz pseribunt z imatriculari. z est diminu tiuū a matre.

Matrera est matr? soroz. vt insti. de grad. cog. in glo. s. patruus.

Matrera mag est auie soroz. sic pmaterte ra pauie soroz.

Matriclar? d? hñs officiū pulsādī campas nas. vl? q bz matriculare studētes.

Matric ecclia ponit p matorī baptisimali q generat baptisimū sic mī. vt est glo. i p. ma trice. in cle. j. de sen. excō.

Maturare quqz fecat festinare. quqz est p so lem digerere. vt fruct? maturent.

Mrimoniu idē sonat qd nuptie. z est legitis ma mar? z feie pūcto idūiduā vñe pue tudinē retinēs. xxvij. q. ij. s. j. d psump. c. il lud. d puer. i. ff. ex lris. z subaudi s. ad ppo sitū i q dñt esse tpe q nubūt vl? mrimoniu z pñt. insti. d pa. po. in pn. Et mrimoniu ē duplex. s. vez z psumptū. Vez qd pñt inē psonas legitiā p pba apta nullo ipedimto suberistente. Psumptū d? qñ inē psonas legitiā interueit tractat? d pñedo vl? pba apta in euentū tñ pñitōis vl? arbitrii alieni z succedit copula carnal. vt inqt Boff. Et nō d? pūmoniu. lz a digniori dbeat fieri de noiatio. z tātū votū habeat vir i liberos sic mater. l. liberos. de p. sig. Ideo qz mī mal? exercitiū vl? officiū exercet circa liberos qz pater. c. si. d puer. plu. qz añ pñi onerosa. in pñi dolo:osa. z pñi laboriosa. Jō ad ho

norē et? d? mrimoniu. vt etlā d puer. infide. c. ex lris. Et no. q mrimoniu tria sūt substā tialia. q dicunt bona et? vt de pñi. appo. c. vlti. z. xxvij. q. ij. Dñe itaqz. s. fides. ples. z sacramtū. Et apponit pñitio s aliqd bonū mrimoniu vl? substātiā. nullū est mrimo niū. Exemplū d pmo si dico. pño tecū si te p qñtu adulterādā exposuer? nō est mrimo niū. qz est s bonū fidei qd pñitit in eo q al ter pñgū suū corp? qd suū nō est s pñitit suū nō exponat vel det alteri. als est adulter fur. z fidei fractoz. Exemplū d scdo. vt si di co. Contraho tecū si generationē plis euitēs Si venenū sterilitat? accipias nō est matri moniu. qz s secundū bonū et? s. bonū plis ppter quā multiplicandā fuit mrimoniu a deo institutū. Exemplū tertij. si dico. Con traho tecū donec dñiozē vl? pulciorē habe bo. nō tenet mrimoniu. qz est s sacm indl? uiduitat. qz nullū debet esse dñiozū inter pñges. Sic eodē mō dic q pñessio religio nis nō tenet. dñmō fit s bona vl? substātiā lla religiois. q sūt etlā tria. s. castitas. obedi entia. z abdicatio pñietat. Et de his pone exēpla suo mō. vt sup. Itē si dico pño tecū si furtū fecer? si dñgto celū tetiger? est matri moniu. qz turpis z iposibil? pñitio q non est s substātiā mrimoniu habet p nō adie cta. c. j. z vlti. de pñi. ap. Et no. qñ pñatur mrimoniu z qñ spōsalia de futuro. declara tur ex fecato pñoz. platoz. z actūū seqntiuz. Vñ pba formalia mrimoniu sūt illa qñ vir dñct. accipio te in meā mulierē. z mulier. ac cipio te in meū vir. c. licet. de spō. duo. z. c. si inter. de spō. Silr est mrimoniu. si quis turaret q aliqz ab h tpe p pñge teneret. z ei sicut vxori fidē seruaret. z ipa eidez turaret se illū p marito habituraz. z sibi fidē tanqz viro pñio seruaturā. vt in. c. pte. de spō. Nā licz sibi nō exprūant pba formalia. tñ idē est si de eqpollentib? fiant. vt. l. certe. ff. si cer. pe. Dicūt quidā doc. q verbū habi turū hic fecat pñitū nō futurū. Silr dicen do. pñitto tibi q nūqz habebo allā i vxorē nisi te. vl? volo te z nō allām in vxorez. vel pñentio in te sicut in meā vxorē. vl? pñit to q volo te hñe in vxorē. vel placet mihi te habere i vxorē. vl? pñitto q tibi fuabo fidē sicut vxori mee. vel volo q ab hac hora in antea sis meā vxor. vl? iuro q habebo te. p legitiā vxore. de s vide. xxij. q. iij. s. vlti.

Ex p? & bono pñi

Ex p? & bono pñi

Nota vñm cap? dñi

Ex p? & bono pñi

Professio religionis

Capitulum

Abdicatione

Verba formalia

Rest etiam, Item si dixerit, iuro vel promitto tibi tanquam uxori dummodo perba mulier sequantur ubi tunc in matrimonium per quolibet predictorum modorum ut notabitur Speculo, eo, tit. 5. j. et ibi. Et dicat vir iuro quod tu es uxor, et mulier e contra iuro quod tu es uxor mea. Dicat quidam quod non sit in matrimonium si per sponsalia de futuro, capiendo es per etiam, ff. de sig. l. per ubi erit. Nam si sint perba presentis temporis, non tamen ad matrimonium apta, sed alij dicunt quod nec sponsalia habent. Sed ibi promitto quod te ducam in uxorem, et de cetero tenebo te ut uxor: et sunt sponsalia, quia sensus est ego te ducam et ex quo te duxero de cetero te tenebo. articulo, c. ex litteris, ff. de sponso. Secundo si non addito perbo ducam dicat, promitto quod tenebo te de cetero in uxorem. Et tunc dimisso perbo de cetero, quia tunc est in matrimonium, ut c. ex parte, de sponso, pall. Item si dicat, promitto quod te tenebo in uxorem donec terra ponatur super oculos meos, et mulier eodem modo respondeat, et vir intelligitur deceptor, et donec si bene placuerit, quia dum non placebit ponet terram super oculos, si ibi appareret de dissensu non est in matrimonium, alio sic, quia ista perba donec terra ponatur tempus mortis. Sicut donec oculi et os mulieris claudunt, c. ex litteris, j. de sponso. Item si vir contrahit cum una sub conditione, et cum alia pure, et conditio sub qua cum prima existit existit iudicandum est per in matrimonium secundo facto, c. super eo, c. de illis, et c. per tuas, de conditio, ap. fin. Hosti, quia in matrimonium purum perfert suspensio et conditio. Alij dicunt iudicandum per primo, quia per primum prescriptum ligatur se sub conditione, nec habet in parte se solvere donec eveniat conditio, et per primum non cum alio perhere, l. portor, C. qui potest, in per legem, habet. Et dicunt quod dictum procedens est potest ex ratione civilis inductum propter melius bonum in matrimonium presentis et certis quod futuri et incerti. Alia exempla videantur de conditio. Item nota de in matrimonium beate regis quod ipsa consensit in copulam carnalem cum Ioseph, nec illam committendo, nec appetendo, sed diuine inspirationi in utroque obediendo, xxvij. q. ij. s. cum ergo, nam proposuit se seruaturam virginitatem in corde, sed votum virginitatis non expressit ore subiecit se enim dispositioni diuine proponens se per seueraturam in virginitate nisi deus et aliter reuelaret, fin. Hosti, de sponso.

Matrona dicitur quod iam nupsit quasi quod in in matrimonium conuenit.

Marie quicquid dicitur copariue, aliquando per tamen, de fili, per sbyte, c. ad abolendam. Alij legunt marie per magis, et sic tenet prope finem Berni, ibidem, Item

marie supponit idem in alio casu, sed maior est esse ratione in expresso, C. vbi libe, l. fi. Alij subaudiunt, ut l. vix, in per ff. per so. Sed promuz facit, ff. de perba, cum deinde, in per ibi, et marie de pe, et re, c. officio, in fi, de sponso, c. sponsa, et de h, no, c. pall, ad abolendam, in addi, glo. iij, et per Jo. an, super ea, etiam no, de h in, c. cum primum gat, de fo, cope, in glo. j, de elec, qm inter, et c. cum frequenter, s. porro, ut lit, non preest, et prope implicat idem in primo sensu.

De RE

Medogphila, alia, Inde medogph? a meo dicine scriptor, sic accipit, C. de tab, scri, l. i, r. Mediu dicitur hec vita, xxij. q. iij, hec autem vita, et no, Jo. an, in phenio cle.

Medactiu, Requies, dol? vbi Aug. dicit.

Mendaciu est falsa vocis significatio cum intentione fallendi, quod sic debet intelligi, cum intentione fallendi, quia tunc ibi est vel postea adueit, quicquid enim alijs aliqd promittit, non tamen voluntate fallendi actu habet, sed postea acquirit.

Medicantes dicunt quod in publicum quantum intuta medicinas vocauit, et illi reficiebantur publicis annonis, Validi autem et robusti non debent medicare, ne miseris et debilibus panem auferant, C. de vali, med, l. unica, l. i, j, et in auer, de qsto, col. vj, C. cedat tamen alijs a papa occupat, circa doctrinam fidei ut de elemosynis fidelium viuatur, sicut et apostoli vixerent qui seminantes spiritualia temporalia metere poterant qui de iure naturalis, ut dicit apostolus.

Mentiu vel mentariu idem est quod vestibuluz, a mentis sumptu. Et dicitur ita sic, quia mentis adhaeret finem Hug. Alij ponunt maneriu.

Menor est qui meretur agros colinas vel silva vel hoies vel frumtu, vel menia iuxta castri vel hospitia, vel etiam quod omnia officia assignat finem Accur, C. de men, in Rubri, l. i, j.

Menia dicunt prope edificia murorum ciuitatis sic dicta, quia muniunt ciuitatem. Et interdum dicunt menia abusive omnia edificia, vel dicunt a mene grece, id est defectus latine, quia deficit murus ubi sunt menia.

Mera donatio, Requies, s. donatio.

Meretriz dicitur quod multorum libidini per, l. obedit, xxvij. q. iij, videtur, vel cuius turpitudine publice venalis est, xxij. q. iij, meretrices, et in glo. ij, c. in opa, de sponso, Dicit enim Aug. in qstio nro de meretrices esse, et meretrices accedere prohibet dominus quia publice venal est tur?

ME

placido. In decalogo autem mechie noie non videtur phibuisse apte, quam mechia non nisi adulterium esse solet seu intelligi solet, et etiam in c. pall. meretrices.

Meretrices sunt vel futuri plecti causa metus trepidatio. vt. ff. eo. ti. l. j. Et non, quod non sit necessarium plecti in esse pñs. tñ exigit metum esse pñte saltem p futuro plecto. ff. eo. ti. l. metum. ij. Nam p metum in quolibet timore accipimur. s. maioris mali. vt i. l. metum. pall. Et dicitur meretrices, quod metus tenet vel tret seu ipedit, quod cum timet non sepe gerit i corde quod habet in ore. d. ff. vide glo. ij. c. ad audientiam. d. his qui vel me. ve. ca. si. In metusculosis. i. metu plen. s. qui metuit timēda et non timēda. et sic dicitur iuramentum metusculosum. et vtz h obliget ipso iure, quod si videtur d. iureiur. c. si po. et c. vez. q. non p. q. votum factum p metu est nullum ipso iure. cum voluntas i vouendo debeat esse libera. c. integritas. xxxij. q. ij. g. et iuramentum. part. rōe. Inno. p. cludit. si iuramentum est inpositum turpi et super re turpi. s. occidere innocentem. vel non ministrare alimēta pauperibus et c. tñc nullum est ipso iure. nec obligat iurantem et h iuenire p. auctoritate. c. inc. cetera. et i male pmissis. xxxij. q. iij. S. si iuramentum sit turpiter emissum non tñ super re turpi. s. dolo vel metu. sic obligat ipso iure. S. absolutio potest impetrari ex superioribus vel iudicis officio. c. si po. et c. vez. pall. Addit idem si iuras metu potest sibi puidere p aliam viam quod p viam absolutiois a iuramento. melius est quod soluat quod iurauit. et deinde repetit. Nam qui sunt p metu tenent ipso iure fm Hoff. s. rescindunt per actionem quod metus causa si sunt perfecta. Si po ipse cta. tñc p exceptōz. ff. eo. ti. l. metum. s. s. p. tor. Excepti sex qui p metum non tenent ipso iure. vt scilicet infirmum. pmissio doctoris. additio iudicis pstatio auctoritatis. alienatio rei ecclesiastice. et pñciatio snie. Et dicitur Jo. an. qui venit i iuramentum metusculum non peccat mortaliter. licet peccet venialiter. vt in. c. vez. ad fi. d. iureiur. d. ff. vide glo. plenior in. l. extat. ff. eo. ti. Et distingue metus. quod aliter est pbabilis. quod cadit i cōstatem vtz et aiosum et h excusat. vt ē metus pene mortis. et crudat corporis. metus stupri et futuri. Alii est non pbabilis. s. qui non cadit nisi in hoīem pusillanīmē et formidolosū. et hīc non excusat. vt i. c. cū dilecti. c. ti. Et regl. vt pdictum est ea qui sunt p metum valēt et obligāt. vt dictum est. seu vt no. xv. q. vj. auctoritate. et c. abbas. eo. ti. Fallit tñ i casibus ibi notatis.

ad quod addit casum. c. vñcl. eo. ti. l. ij. Etia fm coactōz absolutā vel pditionale distinguit excusatio metus. De h vide. s. Coactio. Sed vtz metus excōicatiois sit iustus metus. Q. sic videtur. quod pñtinet corporis et aie detrimētū. vt. q. j. d. manifesta. xj. q. iij. aud. vbi dicitur quod p excōmunicationē mutat statum d. corpe ecclesie i potestate diaboli. Timēda est quod qñ mors eterna. xj. q. iij. nēo. et c. ij. Q. non p. q. est medicinalis non mortal. vt. c. ij. d. sen. ex. li. vj. et ij. q. j. mlti. Et si est iusta vacua est. nec curāda. quod non ligat quod ad deū. Si est iusta iputer sibi quod meretur excōicari. Igitur non ē iustus metus nec excusat excōicatio ei. l. si mlti. ff. eo. ti. Et no. Hoff. i sum. d. his qui vel me. ve. cau. fiut.

Metoria dicuntur diuersoria vel diuerticla id est secreta edificia. al. s. mōtoria.

Merces nōmē ad mobilia tñ pñtinet. ff. d. p. sig. l. merces.

Metallū et es sūt noīa generalia mineras significātia. Et differt metallū et opus metalli. Qñ ille dānat i metallū qui ligat cū ferro et onere et labore gnat. vt non liceat ei facile abire. S. ille dānat in opus metalli qui ibidē liberas habenas. et alijs metallū fodictibus ministrat. et illi leuior est pena. alteri autē gūior. de quod glo. no. insti. qu. mo. ius pa. po. sol. in. s. pene seruus.

Metallarij sūt qui affluētia exercitij metalloz rui hnt. vt. C. de metal. et metal. et pcur. met. ta. fm Accur. sup. Rubr. l. ij.

Metalli. al. s. dicuntur metharij purpurij. C. q. res vñ. nō pos. l. j. vel est color quidā.

Metrocomia est vis mēsurā quod dat trāslatis iussu pncipis. vt. C. de iur. fisci. l. j. vñ metros grece mēsurā latine dicitur. et comos villa in metrocomia. qñ mēsurā ville In etiā comedia. i. villnaa vel rustica laus fm Accur. C. ne lice. habi. metro. col. ca. sua ad extra trāsser. sup. Rubr. l. l. ij. Etia metrocomie sūt prochie vel dioceles.

Metropolitani a mēsurā ciuitatū dicuntur quia decē vel vñdecā dñt sub se hīc ciuitates. vt. q. iij. vel dicitur a metros. i. mī. quod metropol est mī aliaz ecclesiaz fm glo. ibidē. Etia metropolitani singul. puñtijs peminēt. qz auctoritati et doctrine ceteri sacerdotes subiecti sūt. sine quibz reliqs epīs nihil agere licet de his qui spectāt ad totā puñciā fm glo. xxi. dñ. cleros. s. metropolitani.

Merū impium est habere gladij potestatem

ad puniendū facinorosos. Un̄ meꝝ impiū
d̄r qdā prās sūma p quā ea q sūt iurisdic-
onis maxie explicant. Et meꝝ d̄r q: sepatū
a cognitiōe pecuniaria. eo q inde nllm seq
tur cōmodū pecuniar. vt istī. d̄ pub. iudl. i
pn. Nec aut sūt meri impij. facinorosos pu
nīre. delinqntes icarcerare. mēbra mutilare
penā capitalē iponere. 7 hec pena ē triplex.
vt dicit Hosti. de iureiur. c. venies. s. mors.
exiliū. 7 relegatio. ff. de pub. iud. l. ij.

De BRJ

Victū impiū est prās media p quā ea q sūt
in iurisdicōe media explicant. Et d̄r mixtū
quasi ex iurisdicōe 7 mero impio. eo q hz
cōmodū pecuniar. 7 ptinet ad ipm bonoz
possessionē dare in possessionē mittere. iu-
bere. cauere pupill. tutores dare. Et om̄es
alie pene gues pter penā capitalē 7 mutila-
tionē. vt est relegatio. fustigatio vl̄ gūis cor
rectio. ff. d̄ iurisdic. om̄. iud. l. ij. in glo. 7 i ter.
Aliē distinguūt put recitari solz circa. c. qd
sedē. in glo. ij. de offi. or. Vex ipsū est qdā
sūma prās 7 alta ex publico inducta. vt gla
dij prās aiaduertendi in facinorosos. 7 est
apud pncipes pncipalr. s. papā 7 impato-
rem. Et in spūalibz meꝝ impiū est vt depo
sitio. trāslatio. sedū epālū. 7 diuisiō duarū
eccliar. cathedraliū. vl̄ diuisiō vni⁹ i duas
vt in. c. qd trāslationem. de offi. le. vbi vide
plura in glo. Sz in secularibz meꝝ impiū
est pena capis vt. s. q pncipalr est apd p-
cipes seclares. s. reges. duces. marchiones
comites 7c. Et etiā apd archiepos patriar-
chas 7 epos tanq̄ apud mīssos. vt in. c. so-
lite. s. subditi. de maio. 7 obe. cū suis pcor.
Victū p̄o impiū est qdā bassa vel media
prās ex publico inducta. pte caples ex me-
ro impio. 7 pte a iurisdicōe. vt est in spūali-
bus dedicare ecclias vel altaria psecrare 7
p̄gies velare. Et talia pnt cōmitti nō habē
ti iurisdictionē. vt in glo. pall. Et ea q sunt
meri impij expediunt iur̄ offō nobili. 7 p-
cipalr tendūt ad bonū publicū.

Victū impiū etiā expediūt iudices ex officio
nobili. s. pncipalr tēdūt ad bonū puatū.
Sz ea q sūt simplic̄ iurisdicōis expediūt
iudic̄ officio mercenario. 7 tēdūt etiā ad
bonū cōe. Vēit g ab impio implalū. i. par
uū impiū qd hnt iudices inferiores. de hoc
no. in. c. si diligēt. de fo. cōpe.

Miles est qui iurat se nō cūstatur mortē p-
pter reipublice salutē. Vel qui iurauit a sū-
gnis non recedere. C. q. cau. malo. l. pe. Et
scpt⁹ i mīricula vbi alij mīlites scpti sūt. ff.
eo. tit. l. j. p. to. Etiā dicit a malo qd sustinet
p alijs. Vt fm Azo. miles d̄r a milita. i. du-
ricia. Vt a mille. qz d̄ mille forte solū vnus
eligebat i mīlre. 7 sic d̄r q̄t mīllesim⁹ Et no-
ta ad h̄ q qd dicit ver⁹ miles sex sūt neces-
saria. P̄uo vt nō sit negotiator. C. ne mīl.
nego. l. j. li. xij. Scdo vt examinet. C. q mī.
nō pos. l. j. Tertio q ei ensis cingat. ff. d̄ te-
sta. mī. l. iij. Quarto stigma. i. nota publica
d̄z suo brachio inscribi vl̄ iponi. C. de fa-
bz. c. l. iij. li. xj. Quinto i nūero alioz d̄z po-
ni 7 scribi. ff. d̄ testa. mī. l. iij. Sexto q ta-
lis habeat pullegiū legi p̄cesse militibz. vñ
Stigma: mucro: scptū: gen⁹: examē: sacra-
mentū. Hec sex q dixi pnt in mīlre qrt. Vt
no. in sti. de testa. mī. in pn. circa glo.

Vini sūt locutores vl̄ dñoz fuitores sex
ipos iuitates Juxta illd. Vinea canis mī
mī sūt ad pūlta pmi. Nō iuitati veniunt
prādere pati. De qbz dicit Ludo. d̄ Ro. si ta-
les ducūt aialta vera. put cōster sit videlicz
leōes: vrsos: sy meas 7c. 7 ab his aliq̄s occi-
dit pūtri dñt pena ducētoz solidoz. ter. est
singular̄ in. l. q vulgo. ff. d̄ edl. edic. l. iij. le-
gibz pcedētibz. 7 nō debet eis pena mortis
q̄uis q occasione mortis dat occidisse videat
tur. Tñ h̄ est ppter tactū p̄sensū ciuiū q il-
los cū aialibz ciuitatē intrare 7 in ea manē-
re pmisert. Hec ille in singularibz suis.

Vinor est q nōdū impleuit. xxy. annū. 7 ta-
lis restituit in integz vsqz ad qdriētiū nō i
delict̄ atrocibz. s. q̄tenus misseratio erat ad
minore penā iudicē induxerit. Al̄s mīoz su-
mīf generalr p q̄libet inferiori dñ d̄r V-
nor assurgat maiori. nec sedeat stāte maiore
xciij. di. oportet fm Hoff. in sum. d̄ maio. 7
obe. maior pcedat. mīoz sequat in sedēdo 7
subscribēdo. xxiij. di. s. vl. In incedendo tñ
romana p̄suctudo seruat p̄trariū. qz mīoz
precedit. vt ibidē in summa.

Vinima cā est cā duoz aureoz. qz p ea nō
dat actio d̄ dolo. vl̄ decē aureoz. al̄s decē
solidoz. vl̄ q ad sup̄ iudiciales nō sufficit
ij. q. vj. anterior. s. illud. De h̄ est glo. vñ
ca. in. c. de appel. tit. de appel.

Vistertarij dicebant forte a mīstrādo. qz p-
crāt castris pncipū. C. d̄ castrē. 7 mīst. li. xij.

Mysteriū dicitur illud quod secretū et recōditū habet
dispensationē, sicut est occultā et inuisibilē virtus
et gratia a deo dispensatā et collatā, i. q. i.
multi, ubi datur differentia inter mysteriū, sacra-
mentū, et sacramentū.

Miserabiles dicuntur omnes illi quibus nos ex na-
tura mouemur ad miserandū, propter fortū in-
furiā, puta senes, decrepiti, debiles, in dū-
no morbo fatigati, etiā sic sunt diuites vidue
etiam religiosi inter miserabiles personas cō-
putantur.

Missa alius missalia dicuntur donaria vel quod
dā p̄stationes quas nouus p̄tor creat mittēbat in
vulgus, ut quod quis app̄bēderet et fieret, ut in
coronatione pape vel impatoris fieri solet ut
per h̄ p̄sura minuat, de quo in glo. s. h̄ am-
pli. in istis de re. diu.

Mittere in possessionē ē possessorē facere aut in
possessionē ducere ut re custodiat, sicut gratia
Cotendisti mecum fundū castellanū esse tuū,
et p̄basti, iudex per executorē mittit te in pos-
sessionē, i. facit te possessorē. Itē voluit age-
re tū titio qui citat nō voluit venire ad iudici-
um, iudex me mittere dicit in possessionē fun-
di quē petebā, nō ut possideā sed ut custodiā
re et maneat in fundo, ut ipse titius tandē redio
affectus veiat et litē suscipiat donec p̄bauero
illā re esse meā, vide glo. s. l. i. c. p̄rigat, d. do.
et p̄tu, quod op̄et missio in possessionē in actiōe
reali et p̄sonali, ex. i. et h̄, decre. Et nota quod p̄-
tor missiōne in possessionē ex. h̄, decreto si
bi specialiter refuauit, et sic legat, aut subdele-
gat, nō est cessus dare vel p̄firmare missiō-
ne in possessionē, ut nō, in glo. s. l. c. quod trā-
lationē, de offi. dele. De hac materia vide in
c. qm̄ frequenter, ut lit. nō p̄test, circa medium
vel post, et glo. in c. p̄tingat, p̄alle.

Mittere in possessionē noie v̄trius est mittere
in possessionē noie ei⁹ quod est in v̄tre, ut cū mu-
lier p̄gnas mittit in possessionē noie filij vel
filie heredis quē vel quā h̄z in v̄tero ex ma-
rito p̄mortuo. Et nō, ad h̄ quod iudex actores
mittat in possessionē, vel bona v̄dat vel cur
soluat requirunt quatuor necessarios, p̄rio quod ci-
tat reū absentē trina citatiōe vel vna pem-
ptoria ad domū. Si nō rep̄it citentur amici
vel affines generali interdicto, et si nō cōpet
aliq̄s p̄curator vel defensor ex p̄mo decreto
i. mādato mittit actor in possessionē carē
fuade, quod missio nō tribuit ius sed solū detēti-
onē, ut re redio affectus veiat rursus quē dicit

possessio tēdial ex. i. decre. Secūdo requirit cō-
gruū t̄ps in p̄mā et an scōdam missiōne quod
est arbitrariū postq̄ in iure nō iuenit deter-
minatū vel annale et c. Tercio quod absens ma-
litiōse nō luit cōpere et aīo fraudādī credito-
res, sec⁹ si malitiōse t̄m, videlz, p̄pter malefici-
um aliq̄d nō t̄m aīo fraudādī. Quarto quod cō-
stet de debito legitime per veras et p̄les p̄batio-
nes, nec sufficit iuramentū calūnie cū agit de
magno p̄iudicio rei absentis, quod oīb̄s habi-
tis mittit actor in possessionē sicut ex. i. decre.
Et sic missus in possessionē h̄bit oē ius dñij
vel q̄si quod habuit re, imo re postea nō ē au-
diēd⁹ nisi nō fuisset p̄pter p̄tumaciā absens
ut in c. p̄sultatiōib̄, de offi. dele. Cui⁹ ē hec
materia, et ibi glo. bona.

De RD

Mod⁹ ē moderamē dispositiōis per appositio-
nē oneris tāq̄s cāe finalis, ut p̄z ex legib̄ d̄ sp̄o
lo q̄ntib̄, Et dicitur moderatio ad dīam p̄di-
tiōis quod nō est moderatio sed suspēsiō, dicitur tāq̄s
cāe finalis, sicut gratia, p̄mittito vel lego ut illud
facias, h̄a si dico, p̄mittito et illud facias, tūc
nō est illud per modū cāe sed alteri⁹ dispositiōis
et h̄ capiēdo modū sp̄alr. Sed generalr est
oīs dispositiō vel q̄litas adiecta dispositiōi
l. obligationē, s. mod⁹, ff. d. ac. et ob. Fit autē
mod⁹ per illas dictiōes ut dūmō ne, l. ut non
ad et c. Sed quod fac cām, et si p̄ditionē, ut sup̄ d̄
p̄di, nā mod⁹ fecit per oēm dictiōne vel orati-
onē ex suo p̄prio f̄cato vel alias moderatio-
nē importat, sicut gratia, dono vel lego equum
ut des illi equū, C. d. h̄s quod sub mo. lega. re-
lin. l. i. et cū ab eo, ff. d. p̄ben. emp. sicut velu-
ti seu h̄ mō ubi dicitur quod si emēdo fundū p̄igno-
ri obligatū a te h̄ mō dicā ut liberes tūc li-
berare teneris, Et sic mod⁹ fit per p̄ctionem, et
etiā in dictiōe, dūmō eadē est f̄catio, ut dī. l.
cū ab eo. Idē in adverbio ne, ut dicēdo Ti-
tiū heredē instituo ne fideicommissa ex testa-
mēto semp̄onij retineat, quod dēo ne exponit
p̄vt nō, et sensus ē, ut nō retineat, l. cū p̄z, s.
titio, s. plane, ff. d. le. i. Idē in p̄pōne ad ut
dicēdo, Lego illi mille ad monumētū meū
edificādū, quod sensus ē, ut edificet monumētū
l. quod dieb̄, s. si, ff. d. p̄di. et de. Idē in dictiō-
ne per, ut lego, et per cura corp̄is mei sustinēda
l. luit⁹, s. si, ff. de le. i. Idē in p̄pōne in ut di-
cēdo, in cura corp̄is mei, in monumētō faci-
endo et c. si dicere, lego v̄pori mee in t̄ps l.

beroz, tunc faceret cōditionē. Idē i dictio
ne nōmine, vt dicēdo, noīe dotis puellarū
pauperum, vel redemptioe captiuoz lego
zē. Vbi nō significat cōditio, s; modus, l.
mille. C. de epi. z cle. Ratio, q; captiui sem-
per sunt capti, z puelle semp sunt paupes.
Sec^{us} si relinqueret noīe dotis certe psone,
vel redemptiois certe psone, q; tūc faceret cō-
ditionē. Et idē dic i omni alia pre oratiois
que ad hoc significatuz pōt adaptari ex se
vel subiecta materia.

Moduli dicunt quedā forme z mensure ce-
mentarior, p q̄s modiz q̄ntitates lapidū cō-
prehendunt.

Monach^{us} est vni^{us} aīe custos, a monos qd
est vni^{us}, z icos custos. Et dicitur fieri de regula,
c. j. li. vj. Dicit^{ur} etiā creati, c. vlti. co. ti. Et dicitur
recipi, c. idemnitatibz, s. si pō. de elec. co. li.
Itē dicitur ordinari, xvj. q. vlti. c. fi. Et est mun-
do mortu^{us}, deo viuens, extra claustrū sicut
piscis extra aquā i vita spūali subsistere nō
pōt, xvj. q. j. placuit, j. Et nō pōt hīe ppiuz
dīta, mo. c. ij. z. c. cū ad monasteriū, vbi ha-
bēs ppiū i morte sepeliri dicitur i sterquilinio.
Itē nō pōt esse aduocat^{us} i cā. c. j. z. ij. d. po-
stul. nec pcurator nisi p̄sentiete abbate z in
utilitate monasterij. q̄ duo debēt pcurrere,
xvj. q. j. monachi, z. c. religiosus, de p̄cu. in
cle. z no. Ludo. de ro. q; etiā nec p amico
sui monasterij, nec laico fm Inno. in. c. cū
J. z a. de re iudi. nisi habita licentia, vt sup̄
Itē nō pōt deferere prioratū vel administra-
tionē sine licētia abbatis, c. porrecta, de con-
fir. vti. vel inuti. z. c. ij. d. sta. mo. S; pōt se
trāsserre ad strictiorē regulā. petita licētia,
l; nō obreāta, c. licet, z. c. nō est, de regu. z. l. q̄
p̄textu. C. d. sacrosan. ec. vbi glo. S; ad la-
riorē regulā nō pōt ire sine licētia pape, im-
mo fm Ludo. de ro. ad parē est mltū dubi-
um cui^{us} licētia tūc req̄rat. Inno. i. c. fi. de re-
nūc. Archi. xix. q. iij. statum^{us}. Jo. an. in. c.
si religiosus, d. elec. li. vj. z. c. ij. de testamē.
eo. li. i nouella. Pau. d. liaza. i cle. fi. d. elect.
Lap^{us} abbas allegatōe. l. iij. z. c. xxx. variant
Ludou. de ro. dicit suo videri q; req̄rat li-
cētia abbas, nō em̄ sufficit habere a priorē
quētuāli, q; pater tot^{us} ordinis est abbas.
Dubiū tū facit, c. fi. de pac. li. vj. a simil^{is} raz-
tōe z glo. in. c. cū singla. de p̄be. li. vj. Nec
Ludo. de ro. in singularibz suis. Itē in refe-
ctorio carnes edere nō debēt, c. cū ad mona-

steriū, pall. Quidā tū monachi fm q̄sdam
ar. a p̄trario sensu. Extra refectoriū possūt,
qd nō est vez nisi ex cā, vt p̄pter infirmitatē
vl debilitatē, vt no. Fran. zabaf. i dicto. c.
cū ad monasteriū, pall. Adhuc qdā instāt,
p̄tra. p. ca. regule. xix. d. iij. vbi dicitur, q; a carnis
bus q̄drupedū debeāt se abstinere, z sic per-
mitti videt de bipedibz perdicibz, gallina-
cijs zē. Hosti. dicit q; huic intellectui p̄tra-
dicit rō natural. vt phibitio de q̄rupedibz
fori^{us} intelligit de bipedibz in quibz maior
rō fm h̄ dicit de q̄drupedibz p̄pter cōlorem
frequentia talū. Alij dicūt q; p̄pter minuti-
onē pcedi pōt q̄busdā monachis vsus car-
nium. Et dicit Vlincen. reuelatū p angelū
qui minuit, xij. Februarij nō morietur illo
anno ex febrili distēperātia.

Monogam^{us} est vir vni^{us} vxor^{is}, sic bigamus
duaz vxor^{is}. Req̄. s. Bigam^{us}.

Monomachia. Req̄. s. Duellū.

Monopolū est alicui^{us} negociatiois aut of-
ficij supior^{is} vnica exercitatio cū progiatua
z singulari inito pacto, sibi grā. Causa ne-
gociatiois aliq̄ inter se paciscunt ne posses-
sio aliq̄ p̄cto miori veda^t q̄ ipi inter se p̄sti-
tuerūt, vl veditores panis, vl cuiusq; nego-
ciatiois inter se pacti sūt vt re aliq̄ua vena-
lē vtilē z necessariā respublice nō dūt p mī-
norē p̄cto q̄ pueniūt vvedere, vl ne aliq̄s is-
struat i arte sua nisi filios vl neptes, vt ipi
solū cōmodū art^{is} vl negociatiois faciāt et
habeāt. Isti em̄ dicunt monopolū exerce-
re, z grauissime puniēdi sūt, q; directe hu-
iusmodi quētiōes sūt p̄ principē. Et dicit fm
Azo. a monos qd est vni^{us}, z polis, l. ciuitas
q̄si vna negociatio i ciuitate. Et inde dicit
monopolia plurali, z monopol^{us}, z est qui
vult esse sol^{us} i ciuitate veditoz, s. is q̄ impe-
trat q; sibi soli liceat in ciuitate aliq̄ specia-
lia vvedere emere vl facere. Vel monopolū
sūt q̄ ipetrāt q; ipis solis liceat h̄mōi facere
etiā i vvedēdis rebz certū p̄ciū statuere, q̄ qd
nemī licz vvedere, z dicit a monos, l. vni^{us}, z po-
lis ciuitas, q̄si vni^{us} tū i ciuitate, vl societas
vna ex pacto Vel dicit monopolū a monos
z palatū, l. veditio q̄si vno mō faciēda vē-
ditio, z talia cōmercia sūt phibita. C. d. mo-
no. z illi, quē. nego. l. vnica. Eodē mō bino-
polū dicit a binopolis, z binopola q̄si bino-
mō faciēda emptio.

Donumētū est illud repositoriū i q̄ mortui

reponunt. s. sepulcrū sine corpore, et dicitur a mortuo, quia extat ad memoriā defuncti. l. monumētū. ff. de rell. et sumpt. su.

Morbo est habitus cuiuscūque corporis contra naturā qui vsum est ad illud faciat deteriorē. Cuius cā nobis natura sanitate dedit siue in toto corpore vt febribus, siue in parte, vt cecitas. ff. de edict. edict. l. i. §. sed sciendū. ff. de re iud. l. i. §. sed q̄situm.

Mores dīcūt frequētes actus hoīm sūm Jo. theo. in p̄n. decre. in glo. et j. dīf. mos.

Morbo sumptū alis fonticus est q̄ cuius rei nocet. ff. de p̄. sig. l. morbo. Et dicit glo. ibi. cuius rei agēde. vt. ff. de edict. edict. l. i. ff. de re iud. l. i. quecūq̄.

Mortu est rebz humanis exēpt. ff. de offi. dele. q̄uis. et c. si delegat. eo. ti. l. i. vj. vel est vīa vniuerse carnis ingressus. c. si subdelegato. eo. ti. et l. i. Vel de medio sublat. c. licet eo. ti. nā medū dicitur hec vīa. Et q̄re sic dīcat no. xxiij. q. iij. c. hec autē vīa. vt sup̄. Dīcūt autē q̄s mortui sūt modis. Primo spiritaliter. Et sic duplīr. scz bene et male. Bū duplīciter. p̄ baptisimū. de p̄se. di. l. iij. oñdīf. xv q. j. nec is rē. Vale triplīr. Primo baptisatus. ab ecclīe tñ vītate dīuīsus. de p̄se. di. l. iij. xps. Scdo baptisat. in ecclīe vītate cōsistens tñ crīmīnosus. iij. q. iij. hī qui. vbi dīcūt. Nolo mortē peccatoris rē. et c. canonicā. ea. cau. q. v. Tertio baptisat. et etnālī dānatus. de. p̄se. di. l. iij. fili. Scdo clūsit. vt ab hostibz captus. seru. effectus. libert. in seruītute ob ingrātitudīe reuocat. Et dīcūt ecōtrario vīuere. q̄ inanīter occīsus ē p̄pter fidē xpī. Quare mors sanctorz frequēter dīcūt ab ecclīa natalis eoz. quasi ad vītam natī sūt. Tertio seculariter vt monachus. vt sup̄. et xvj. q. j. placuit. j. Quarto effectualiter. vt paulus mortuus fuit vt ait. Vbi mūdus crucifīgus est et ego mundo xxvij. q. j. q̄ xpo. Quinto carnaliter. et sexto corporaliter. Qui duo modi poni possunt p̄ eodē. et sic Lazarus mortuus erat. xxiiij. q. j. si quē forte.

Mortis cā donatio. Req. s. donatio.

Mortuariū dicitur qd̄ q̄s flīnq̄t i morte. vt no. in. c. querēte. de offi. i ordi.

Moliri est conari. c. q̄ ex eo. de pac. li. vj.

Mīn no. pau. i cōmē. decretal. et si vnanī mīter. de postu. pla.

Mos est lōgeua p̄suetudo. s. moribz tracta

tur. c. mos aut. dīf. j.

Motu p̄prio grā fieri cēset qñ h̄ exp̄sse cautū est i eadē. nec sufficit si p̄bet q̄ papa motu p̄prio fecerit. nisi p̄tineat in lris. c. si motu p̄prio. d. p̄bē. li. vj. et ibi p̄cor. in glo. fi.

Morere dicitur ad mortē. xxiiij. q. v. notificasti te morere infirmatū.

Mor q̄līr capiat est glo. i. ca. q̄ p̄pter. d. elec. sup̄ p̄bo mor. et in. l. i. ff. si cer. pe.

De 113

Mucor est viciū panis. vñ dicitur. Panis mucosus vel mucidus fit.

Mucro est ensis. de h̄ vide Archi. in. c. si. d. excep. li. vj. et sumit qñq̄ p̄ excōcatione. vt xvj. q. j. c. vīsis. vbi in. fi. dicitur. Felici mucrone epī sacerdotū piacula refecit. i. salubri excōcatione epī sacerdotū crimina puniant xxiiij. q. iij. corripiant.

Mulcta est aīaduersio vī pena pecuniaria arbitrio iudicis inflīcta ad correctionē maloz morz. Pena est autē certa imposita a lege quā q̄s custare pōt. vt no. in. l. qñcūq̄. in glo. sup̄ ver. vī tertio. C. de ser. fugi. et in. l. mulcta. ff. de p̄di. et demō. vbi glo. dīcūt q̄ sit pena extraordinaria p̄ arbitrio. et ibi a testatore imponit. Dīcūt autē mulcta illa pena que nō est a lege statuta vī exp̄ssa. Nam iudices in pluribz casibz legibz non sc̄ptis sic mulctare pōt litigātes. Et h̄ patz differētia inter mulctā et penā. Nā pena generaliter sumit tā p̄ pena pecuniaria q̄ p̄ pena corporalī seu capitalī. Sed mulcta p̄ pena pecuniaria. et p̄ snīam a iudice irrogata. vnde bñ appellat a mulcta nā aut a pena. l. si q̄ pena. ff. de ver. sig. Itē mulcta nō inducīt nisi a maioribz magistratibz. sed pena a quolibet iudice.

Mulctare ē punire p̄ pecunia. et alīqñ ponitur p̄ abbreviare. C. de mō mulcta. l. i.

Mulo est custos muloz. vñ **Mulio** mulorum. agazo ducit asellos. l. idem iuris. ff. ad laquil.

Mulcere est lenire placare vel blandiri.

Municipiū ē oppidū in itālīa vī in p̄uīcia aliq̄ p̄stitutū in q̄ pacē obfūade cā mīlites p̄stituti erāt. si aut in municipio nati sūt nō mīn dīcuntur municipales. vt. l. munciceps. ff. de ver. si.

Municipes dīcuntur qui cuiuscūq̄ municipij manerīci loci ve tenent custodiam. Et

Dicitur a munere et caplo, non obstat quod munus non capiat. Et tunc municipes dicuntur quod in eodem municipio nati sunt. ut. l. municipes. per. all. vel dicuntur quod in municipio faciunt munera. sed abusive.

Municipium est civitas. et municipes cives civitatis civis appellantur. ff. ad. l. lul. de anno. l. j.

Municipalis honor est administratio reipublice cum gradu dignitatis siue cum sumptu. siue cum erogatione continens. ff. de mune. et hono. l. honor.

Municipalis magister dicitur ille qui preest municipibus.

Municipis originarius dicitur ab origine patris non sua causa ut. l. fili. C. de mun. ori. l. i. r.

Municipes et toties. no. Arch. l. x. q. iij. non est

Multiplicatio est quando dispositio iteratur seu multiplicatur. ubi gratia. Testator pluribus heredibus institutis legat ab uno. et titulo ab alio. et sic de alijs a quolibet herede. et insolidum debent. l. si pluribus. §. j. ff. de le. ij. quod significatum sumus ex multiplicatione dispositionis licet utrumque qualitas est multiplicabilis. ideo ex quo libet dispositione debet quolibet qualitas adiecta. Item ibi testator ab herede instituto legat. et titulo. et si heres non erit substituit seculum. et ab eodem legat. et eisdem titulo. instituit non est heres. et substituit tenebitur in ad. x. ab eo relicta vel ab instituto quod idem est. ar. l. l. ff. de leg. j. et l. seruo. si quis apud. eo. tit. Ro. quod substitutio significat substitutum esse appositum loco instituti. Item ibi testator legat. et titulo in testamento. et eisdem titulo legat. et in codicillis. singula debent. quod multiplicatio significat. l. quinquaginta. ff. de pba. Si ibi testator legat. et titulo in testamento. post in eodem testamento legat titulo. et semel tantum debent. ut. l. plane. §. si non. ff. de leg. j. Quia ex eodem testamento et eadem quantitate concluditur testatore quantitate non voluisse multiplicare nisi evidenter probaretur contrarium. Si ibi testator legat. et titulo postea in eodem testamento legat titulo. et. utraque quantitas debet. l. plane. pall. Et a simili sensu cum dicit eadem. et est ratio ex diversitate quantitatis. Secus si diceret. Titulo cui legavi decem volo postari quindecim. tunc enim quindecim tantum debentur. Idem dicitur in testibus. puta quolibet probabile medium concludit. Ita multiplicatio debet significari. ubi gratia. Auferam tibi decem. et in continenti stipulor. et. illa debent. l. si ita. ff. de

nova. et dele. quod significatum sumus ex stipulatione facti in continenti post numerationem. Item ibi. promitto tibi decem. tibi promitto decem. bis tenent. quod si intelligitur de eisdem. et promissio secunda esset frustratoria. quod non est dicendum. ar. l. si quoniam. ff. de leg. j.

Munus est duplex. aliud publicum. aliud privatum. Publicum est quod in administratione reipublice cum sumptu sine dignitate titulo subministratur. ut. ff. de mune. et hono. in pn. Et differunt munus et donum. quod munus est cum aliquid datur causa precedente. donum pro sine causa. ut. ff. de ver. sig. l. unde donum. et c. p. m. de re. l. i. l. vj. Et idem Paulus. in. l. munus ff. de ver. sig. Munus tribus modis dicitur. Uno modo donum. altero modo onus. inde immunitas appellatur. Tertio officium. unde munera militaria. Inde muncipus qui munera civilia capit. Unde dicitur. Dat meritum munus sed offert gratia donum. Munus cum causa datur. donum sine causa. de hoc etiam per Jo. an. in glo. in c. accusat. de here. l. vj.

Munera preimonia et mixta. Req. Spe. de cess. et exact. tractatu libelloz. §. nunc autem dicendum. §. si. qui autem sunt munera. Item munera alia sunt sordida. ut arene fodit. calcei coquende que in dignitatibus constitui non solent. Alia sunt sordida contrario modo se habentia.

Murex est quoddam genus piscis. inde murilegus qui leges murices. sunt autem murices pisces ex quorum sanguine fit atramentum impiale. in quo purpura tingebatur. Et secundum Accur. in. l. j. C. qui res vere non possunt. etiam coquillium est animal simile. Et utriusque debet simul comburi et simul terri. ut ex eis fiant signa.

Murlegus dicitur servus auctoritate iudicis manumissus quem dominus liberos gravando manu mitti disposuit. liberi tamen mortuo patre servus istum non manumittunt. et sic tamquam minus pro forma minima liberatur. l. libertatem consequitur. quod iure potestate manumittitur. C. de murile. in rubric. l. i. §. secundum Accur. ubi dicuntur murileguli servi qui capiunt pisces qui dicuntur murices. ut superius. Et in illis servis pariter non sequitur mater. sed succedit patri in officio. et in hoc est speciale. ut. l. qui autem patre. et l. ibi qui lib. et ti. pall. et hoc de iure romano. secus autem de iure logobarorum. quod semper in deteriore trahitur statum ut sit matrimonium. Si autem concubinator servatur ius romanorum quod sequitur ventrem. in l. de inge. in glo. l. ij.

Definitio. l. fatuus.

Munimenta dicuntur pbatioes et instrumenta que cum muniunt. vide de elec. c. quis i glo. fi. li. vi. Als munimenta dicuntur eo quod monent et informant iudices quid facere debent.

Mutatoria dicuntur vulgo diversoria. vel follo nica quasi secreta edificia. Et ponit etiam per vestimentis plura mutationem habentibus.

Mutatio capit per variationem in facto. ubi gratia. Testator legat caphu vel poculu. et fit massa vel ecotra. legatum non punitur. imo debet massa poculo legato. vel ecotra. l. seru filij. s. si pocula. ff. de leg. j. q. non fecit voluntas testatoris mutata. Et quod poculi ad massam et massae ad poculu facit est reductio. et sic non magna mutatio. Etiam nec in estimatione est magna mutatio. Item ibi Testator lana legat. et inde facit vestimentu. legatum punitur. l. lana ff. de leg. iij. q. ex mutatione rei fecit voluntatis mutatio. Et sumitur significatio ex hoc. quia lane ad vestimentu non est facilis reductio. Etiam quod quo ad estimationem magis est distinctio. sicut quo ad adaptationem. quod vestimentu vni aptu alteri vix adaptatur. et si adaptatur fit cum magis diminutione sui. sed ibi testator lana legauit heres de illa vestimentu fecit legatum non punitur. l. seru. s. ut si lana. ff. de leg. j. fm intellectu glo. ibidem. R. o. quod mutatio facta per heredem nullatenus fecit voluntatis testatoris mutationem. Et idem dicitur in aliena lana legata ponendo quod dominus ex ea vestimentu fecit. nam ex hoc non significatur mutatio voluntatis testatoris. nisi alius appareat. Non est tamen dicendum quod debet vestimentu. sed estimatio lane. Item ibi. Testator legauit aream. deinde domu desuper edificauit. domu debet. l. seru filij. s. arce. ff. de leg. j. q. area est fundamentu et per se potissima. Etiam quod testator mutando videtur in eadem manere voluntate. Nec impositio edificij sufficit ad mutationem voluntatis. imo quod voluntas remanet in legato et edificiu sequitur suu significatu quod testator legat domu. Item ibi. Testator legat domu. domu ad aliam aream reducit. area debet. quod legatu tenet in tota re et quilibet sui parte. et si in parte rei punitur. tenet tamen in parte. remanente. hoc addito quod ex mutatione rei nulla fecit voluntatis mutatio. Sed si testator legat domu que ad aream reducit. deinde aree edificiu imponit nihil debet. l. si ita. s. si domu. in fi. ff. de leg. j. R. o. quod alia domu est et non illa quaz

testator legauit. Item ibi. testator legauit nauis. destruit nauis. et ex eiusdem tabulis reficit. debet. l. si res. s. aream. ff. de solut. R. o. quod est eadem nauis ex eiusdem tabulis refecta.

Utilare est aliquid membrum amputare. vel aliquid integrum detricare. vel homini manu vel pede vel aliquid membrum auferre.

Mutuū est quod alicui punitur ut tpe suo reddat. Et dicitur quasi de meo tuu. vbi est nomen compositum ex corrupto et integro. quod quod meum fuerat mutando tuu facio. Vbi res que ponderatur ut argentu et silia que numerantur ut pecunia. et que mensurantur ut frumentu mutuari possunt. ut l. ij. ff. si cer. pec. s. mutui datio. vbi dicitur. quod mutui datio consistit in his rebus que ponderare mensura numerone possunt. insti. q. mo. re. ptra. obli. in pn. veluti oleo frumento pecunia numerata etc. Et hysura sit quicquid accidit sortis in mutuo ex pacto vel intentione principaliter tamen in alijs rebus puta vestibus vel alijs non in mutuo consistit etiam ysuram committit. ut. xiiij. q. iij. c. plerique. et. c. se. Ysura est ubi amplius requiritur quod datur. Pro quo distinguitur dupliciter ysuram. ut infra de fra. l. i. s. nuquid erit mutuū si quis oues ad numerum dederit. R. uide quod non quod in mutuo inspicenda est natura et consuetudo rei mutuate. Nam pecunie consuetudo natura et aptitudo est ut ad numerum debeat. l. j. ff. de pbe. emp. et. ve. et sic de frumento. Sed l. b. l. eq. oues. et silia non dantur ad numerum. nec sic ad pondus vel mensuram. eo quod res mutuata non est eadem. s. p. silis reddi debeat. Et in huiusmodi rebus non potest omnimoda similitudo inueniri. ita quod res semper oino similis vendatur.

Mutuū enim datur et nihil inde sperantes etc. de ysu. c. psuluit. et. c. nauigati. c. ff. in glo.

De R. S. Incisci est ali

n quid acquirere potest vel adipisci. Vbi dicitur nactus sum illam. l. adepre sum vel adquisiuit eam.

Natura dicitur multis modis. Quodvis insita rebus silia de silibus pcreas. Secundo stimulus vel instinctus nature ex sensualitate pueniens ad appetendum pcreandum. vel educandum. Tertio instinctus nature ex ratione pueniens. ut est glo. j. d. l. j. ius aut naturale.

Naturalis dicitur filius et concubina que in domo propria tenet vnicuique quasi loco uxoris. Et talis